

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3118/2019. (V. 29.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria KvK.III.37.571/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A dr. Szabados Gergő eljáró ügyvéd (Dobrossy és Társai Ügyvédi Iroda, 4026 Debrecen, Péterfia utca 2. II/9.) által képviselt TV2 Média Csoport Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: indítványozó) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó a Kúria – Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 83/2019. NVB határozatát helybenhagyó – KvK.III.37.571/2019/2. számú végzése ellen terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján alkotmányjogi panaszt 2019. május 10-én, a Kúria útján az Alkotmánybírósághoz. Az alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróságra 2019. május 13-án érkezett be. A beadvány a támadott végzést az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panaszból és a mellékletként csatolt dokumentumokból megállapítható, hogy a 2019. április 11-én kelt – és a Kúria KvK.VI.37.484/2019/2. számú, 2019. április 17-én kelt végzésével helybenhagyott – 45/2019. (IV. 11.) NVB határozat kimondta, hogy az indítványozó megsértette a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt, esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölőszervezetek között eljárási alapelvet a 2019. április 8-i és április 9-i hírműsoraival azzal, hogy kizárólag arról adott tájékoztatást, hogy a FIDESZ – Magyar Polgári Szövetség és Kereszténydemokrata Néppárt 2019. április 8-án leadta a lista bejelentéséhez szükséges ajánlóíveket, miközben ugyanezen a napon további két jelölő szervezet is leadta azokat. Ez utóbbi két jelölő szervezet eljárási cselekményéről szóló tájékoztatást azonban a TV2 Média Csoport Zrt. elmulasztotta. Az NVB ezért határozata rendelkező részében eltiltotta az indítványozót a további jogsértéstől, és arra kötelezte, hogy a határozat rendelkező részét annak közzétételétől számított három napon belül a jogsértő közlésekkel azonos napszakban és azokhoz hasonló módon tegye közzé.
- [4] 2.1. 2019. április 28-án egy beadványozó kifogást nyújtott be az NVB-hez a Ve. 151. § (1) bekezdésére és 208. §-ára hivatkozással a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjának megsértése miatt. Előadta, hogy az indítványozó súlyosan megsértette a „jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás” választási alapelvét azzal, hogy „nem hajtotta végre a [z NVB] 45/2019. számú határozatában foglaltakat”, pedig azt a Kúria a KvK.VI.37.484/2019/2. számú végzéssel helybenhagyta, így az 2019. április 17-én jogerőre emelkedett. A beadványozó ezért kérte az NVB-t, hogy állapítsa meg a jogszabálysértés tényét, az indítványozót a további jogsértéstől tiltsa el, kötelezze a határozat rendelkező részének közzétételére, valamint a sorozatos és visszatérő jogsértések miatt

a Ve. 152. § (2) bekezdése és 218. § (1) bekezdés d) pontja alapján szabja ki rá a törvényi lehetőségek szerinti legmagasabb összegű bírságot.

- [5] Az NVB a 2019. április 29-én kelt, 83/2019. NVB határozatával a kifogásnak részben helyt adott. Megállapította, hogy az indítványozó azzal, hogy elmulasztotta közzétenni az NVB 45/2019. (IV. 11.) NVB számú határozatának rendelkező részét, megsértette a Ve. 152. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt rendelkezésből eredő kötelezettséget. Az NVB felhívta az indítványozót a jogsértő mulasztás haladéktalan megszüntetésére, és 3 725 000 Ft összegű bírság megfizetésére is kötelezte.
- [6] Az indokolásban az NVB kitért rá, hogy a további jogsértéstől eltiltás tekintetében a kifogást elutasította, mert ezen absztrakt kötelezés megsértése miatt önálló marasztalásnak nincs helye, és ugyan az indítványozó ismételt megállapított jogsértései miatt a 45/2019. (IV. 11.) NVB határozatban foglalt e kötelezés valóban nem teljesült, de ezt a körülményt a többi ügyben eljáró választási bizottságok és bíróságok értékelhetik, bírság kiszabásával vagy a bírság mértékének növelésével. Az NVB kifejtette azt is, hogy állandó gyakorlata szerint mellőzi az alapelsértés megállapítását, ha a kifogásolt magatartás más, tételes jogszabályi rendelkezést sért. A kifogásban foglaltakkal szemben ezért az indítványozót nem a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás megsértése, hanem a Ve. 152. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt kötelezettség elmulasztása miatt marasztalta el. A Ve. 152. § (2)–(3) bekezdéseire utalással az NVB azt is figyelembe vette, hogy az indítványozó „terhére a jelen választási eljárásban már kétszer jogerősen állapított meg jogsértést a[z NVB], illetve a Kúria, az NVB határozatának megváltoztatásával. Egy további ügyben pedig a[z NVB] elmarasztaló döntést hozott, amely jelen ügy elbírálása idején felülvizsgálat alatt áll. Mindezek miatt alappal állítható, hogy a kiemelkedő nézettséggel bíró [indítványozó] az ismételt jogsértéseket szándékosan, a választási szervek álláspontjának ismeretében követi el, amely jelentősebb mértékű bírság kiszabását indokolja. A bírság kiszabásánál súlyosbító tényező az is, hogy annak kiszabására egy jogerős döntés végrehajtásának elmaradása miatt van szükség.” Az NVB arra is kitért, hogy az indítványozó a nyilatkozatán túl ugyan több bizonyítékot nem jelölt meg az ügygel kapcsolatban, azonban mivel a kifogásának a tárgya választási eljárásban hozott jogerős döntés végrehajtásának elmulasztása volt, erről az NVB-nek hivatalból rendelkezésre álló információi vannak, ezért nem lehetett érdemi vizsgálat nélkül elutasítani a kifogást. Hangsúlyozta az NVB azt is, hogy a kifogásolt mulasztás miatt, a tényállás tisztázása érdekében nyilatkozattételre hívta fel az indítványozót, de e megkeresésre határidőben válasz nem érkezett.
- [7] 2.2. A 83/2019. NVB határozat ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához. A Kúria a 2019. május 6-án kelt, KvK.III.37.571/2019/2. számú – az alkotmányjogi panaszal támadott – végzése a felülvizsgálati kérelmet nem találta alaposnak, és a 83/2019. NVB határozatot helybenhagyta.
- [8] Az indítványozó kifogásaira reagálva a Kúria a végzés indokolásában kifejtette, hogy az indítványozó nem vitatta a 45/2019. (IV. 11.) NVB határozat rendelkező része közzétételének elmulasztását, felülvizsgálati kérelmében kizárólag a bírság kiszabását és annak mértékét sérelmezte. Hivatkozott rá, hogy a Ve. 152. § (2) bekezdése alapján a választási bizottság bírságot is kiszabhat; annak eldöntésében pedig, hogy ez indokolt-e, és milyen mértékben, az eset összes körülményeit – így különösen a jogsértéssel érintett médiaszolgáltató fajtáját, vételkörzetét, a jogsértéssel érintett sajtótermék jellemzőit, a jogsértés súlyát és a jogsértés ismétlődő jellegét, valamint a jogsértés nyilvánvalóan szándékos voltát – figyelembe veszi. A bírságkiszabás tehát mérlegelési jogkörben történik, a Ve. azonban csak példálózó jelleggel sorolja fel az ennek során figyelembe veendő szempontokat. Az indítványozó által kifogásolt 83/2019. NVB határozat az indokolás [12] bekezdésében ismertette a bírság összegének meghatározásakor figyelembe vett szempontokat. Az indítványozó ugyan hivatkozott arra, hogy egy korábbi jogsértést megállapító kúriai végzést az NVB döntése idején még nem kézbesítettek számára, egy másik ügyben pedig még folyamatban volt a bírósági felülvizsgálat, amelynek kedvező kimenetelében bízott, ezen ügyek tárgyát pedig egyébként is más jellegű jogsértések képezték; de a Kúria az indokolásban úgy érvelt, hogy az a bizakodás, hogy a korábbi döntések nem válnak jogerőssé és végrehajthatóvá, illetve az indítványozót érintő kifogások elutasításra kerülnek, „nem lehet megalapozó tényezője a már jogerős és végrehajthatóvá vált határozatban foglalt kötelezettség teljesítésének elmulasztásának.”
- [9] A Kúria azt is leszögezte, hogy a jogsértések ismétlődő jellegének figyelembe vétele nem volt mellőzhető, és e körben nem annak van jelentősége, hogy a korábbi jogsértések tárgya azonos vagy különböző-e – mivel nem ugyanazon jogerős határozat végrehajtását kell ismétlődően elmulasztani –, hanem annak, hogy az indítványozó a „műsorszolgáltatása során többszörösen jogsértéseket követ el, amelyeket az NVB megállapít és szankcionál.” Az NVB ezért helyesen értékelte súlyosító körülményként, hogy a határozat végrehajtása maradt el,

ez ugyanis azt mutatja, hogy az indítványozó többszöri elmarasztalása ellenére sem változtatott a műsorpolitikáján, nem tett értékelhető intézkedéseket a már megállapított jogsértések megszüntetésére, és ilyenre nem is hivatkozott. A Kúria megállapítása szerint a szándékossághoz sem fért kétség. A 83/2019. NVB határozatban foglalt egyéb bírságkiszabási szempontokat – pl. a kiemelkedő nézettséget – pedig az indítványozó sem vitatta. Egyebekben azt is megjegyezte az indokolás, hogy az indítványozó a felülvizsgálati kérelemben sem vitatta, hogy a megállapított tényállás helytelen volna, és nem állította, hogy a kötelezettségének eleget tett volna.

- [10] 3. A Kúria végzésével szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be, és kérte az alaptörvény-ellenesség megállapítását, valamint az ítélet megsemmisítését, mivel az véleménye szerint sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát.
- [11] Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó utalt arra, hogy az indítványt a törvényi határidőn belül nyújtotta be; a támadott kúriai végzéssel szemben további jogorvoslati lehetőség a Ve. 232. § (5) bekezdése alapján nincs; az egyedi ügyben való érintettség pedig fennáll, mivel rá a Kúria végzése és az azzal helybenhagyott NVB határozat rendelkezést tartalmaz, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog pedig őt is megilleti az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdésére tekintettel.
- [12] Az indítványozó ezt követően részletesen ismertette az alkotmányjogi panasz benyújtását megelőző eljárást, valamint az NVB és a Kúria jelen ügyben meghozott döntéseit.
- [13] Az alaptörvény-ellenesség indokaként arra hivatkozott, hogy a támadott végzést nem a Kúria hatályos ügyelosztási rendje szerint eljárni jogosult bírói tanács hozta meg; továbbá arra, hogy a bírság kiszabása körében az NVB a mérlegeléskor ismétlődő jogsértést tételezett – a Kúria pedig ezt jogszerűnek fogadta el –, pedig a határozat meghozatalakor a fent írtak szerint egy korábbi jogsértést megállapító kúriai végzést még nem kézbesítették az indítványozó számára, egy másik ügyben pedig még folyamatban volt a bírósági felülvizsgálat, amelynek kedvező kimenetelében bízott.
- [14] 3.1. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog kapcsán idézte az Alkotmánybíróság korábbi határozatait, melyek értelmében „a tisztességes eljárás (*fair trial*) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ebből következően egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja az alkotmányszövegben kifejezetten nem nevesített bírósághoz való jog valamennyi feltételét is. [...] Az Alkotmánybíróság értelmezésében tehát a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}. Kiemelte azt is, hogy „a tisztességes eljáráshoz való jog abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye” [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266.].
- [15] Az alkotmányjogi panasz szerint az NVB a bírság kiszabása kapcsán, mérlegelési jogkörben arra hivatkozott, hogy az indítványozó „terhére a jelen választási eljárásban már kétszer jogerősen állapított meg jogsértést a[z NVB], illetve a Kúria, az NVB határozatának megváltoztatásával. Egy további ügyben pedig a[z NVB] elmarasztaló döntést hozott, amely jelen ügy elbírálása idején felülvizsgálat alatt áll.” Nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy a Kúria itt említett marasztaló döntését a 83/2019. NVB határozat meghozatala idején még nem kézbesítették, egy másik NVB határozattal szemben pedig az indítványozó bírósági felülvizsgálatot kezdeményezett. Az indítványozó szerint súlyosan sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, hogy az NVB – és a határozat felülvizsgálata során a Kúria – olyan határozatok szerinti jogsértéseket is figyelembe vett súlyosító körülményként, amely határozatok még nem emelkedtek jogerőre. Ha ugyanis valaki a jogorvoslati jogával él, akkor rá nézve a nem jogerős döntésből nem származhat joghátrány. Márpedig az NVB mérlegelésében a bírság összegét illetően jelentős szerepet játszott az ismétlődő jogsértés tételezése, és ezt a Kúria iratellenesen, az NVB határozat tartalmával szemben fogadta el jogszerűnek.
- [16] 3.2. Az indítványozó hivatkozott a törvényes bíróhoz való joga sérelmére is. Előadta, hogy a rendelkezésére álló információk alapján a felülvizsgálati kérelmét a Kúria 2019. április 5. napjától hatályos ügyelosztási rendjében (a továbbiakban: Ügyelosztási Rend) meghatározott K.I. tanács helyett egy másik, a K.III. tanács bírálta el. Idéz-

te az Ügyelosztási Rend III.1. részét, amely szerint: „A közigazgatási szakágban az ügyek elosztásának módja automatikus. Az ügyek tanácsokhoz való kiosztását az iktatás szerinti ügyszámvégződés határozza meg. Az ügyelosztás ezen módjától a [bíróóságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény] 11. § (2) bekezdése alapján az eljárási törvényekben szabályozott esetekben, továbbá igazgatási úton a bíróságok működését érintő fontos okból lehet eltérni. [...] A választási és nemzetiségi képviselői méltatlansági ügyek elosztásának módja automatikus. Az ügyek tanácsokhoz való kiosztását az ügyek érkezési sorrendje határozza meg, ennek figyelembevételével a soron következő tanácshoz két ügy kerül kiosztásra.”

- [17] Az alkotmányjogi panaszban foglaltak szerint a közzétett határozatok ismeretében korábban is az Ügyelosztási Rend szerint tárgyalták az egyes tanácsok a választási ügyeket, és előfordulhatott ugyan, hogy valamely tanács nem az Ügyelosztási Rend szerinti összetételben tárgyalt, de ennek oka általában valamely bíró helyettesítése volt, erre pedig az Ügyelosztási Rend tartalmaz szabályokat. A Kúria honlapján szereplő hivatalos adatok szerint azonban az indítványozó kérelmét a soron következő K.I. tanács helyett – az eggyel alacsonyabb ügyszámú előző üggyel együtt – a K.III. tanács bírálta el.
- [18] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére és a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 8. § (2) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság több korábbi határozatára is, amelyek a törvényes bíró fogalmát vizsgálták. Ezekből azt a következtetést vonta le, hogy „a Kúria mindössze félretette az ügyelosztásra vonatkozó szabályozást. Amennyiben a Kúria ügyelosztási rendje szerint a – nagy jelentőségű, és a sommás határidők miatt feszített eljárásrendet igénylő – választási ügyek kiosztása automatikus módon történik, és az ügyelosztási rend nem teszi lehetővé kifejezetten az e rendtől való eltérést, nem mutatható ki olyan objektív ok, ami miatt az ügyelosztási rendtől a választási ügyek esetében el lehetne térni, különös figyelemmel a kúriai tanácsok közötti helyettesítés lehetőségére is.”
- [19] 3.3. Összegezve tehát az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét „a törvényi rendelkezések figyelmen kívül hagyásával megvalósuló mérlegelés, és az ügyelosztási rendtől eltérően más tanács által történt elbírálás” miatt állította.
- [20] 4. A Kúria Közigazgatási és Munkaügyi Kollégiumának vezetője 2019. május 13-án tájékoztató levelet küldött az Alkotmánybíróságnak, amelyben az Ügyelosztási Rendtől való eltérés okaira adott magyarázatot. Megerősítette, hogy a választási ügyek elosztási rendje a Kúrián automatikus és a Kúria honlapján mindenki számára megismerhető; a folyamatosan érkező ügyek kettő ügyenként kerülnek kiosztásra az elbírálásban résztvevő hat felülvizsgálati tanácsra. „Az automatikus ügykiosztás módját azonban objektív körülmények is befolyásolhatják, melyek előre nem tervezhetők, ugyanakkor a választási ügyekben a rövid elbírálási határidő és az érintettek széles köre miatt az időszerű döntés biztosítása minden más érdeket megelőz.”
- [21] A tájékoztató levélben foglaltak szerint a Kvk.III. tanács tanácselnöke és előadó bírója 2019. április 24–26. között szabadságot kért, melyre tekintettel a rövid határidőre történő elbírálásban nem tudtak részt venni, ezért az Ügyelosztási Rendtől a bíróság működését érintő fontos okra tekintettel igazgatási úton eltérés történt, a Bszi. 11. § (2) bekezdése alapján.
- [22] Az ügyelosztás ezért akként módosult, hogy a kieső Kvk.III. tanács ügyeit a sorban következő Kvk.IV. tanács kapta, a Kvk.III. tanács pedig az adott ügyelosztási kör végén, a Kvk.VI. tanácsot követően került sorra. Ezért került a jelen alkotmányjogi panasszal érintett ügy elbírálása is a Kvk.III. tanács elé.
- [23] A kollégiumvezető azt is hangsúlyozta, hogy a Kvk.III. tanács két tagjának szabadságolása miatt a helyettesítési rend nem volt alkalmazható, mivel a tanácsban a tanácselnök, valamint egy bíró személyének megváltozása már más tanács ítélezését jelentené, meghaladva a helyettesítés körét.

II.

- [24] Az Alaptörvény érintett rendelkezése:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

III.

- [25] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt dönteni kell annak befogadásáról. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezeken kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [26] Jelen esetben a panasz ezeknek a követelményeknek csak részben felel meg, az alábbiak szerint.
- [27] 2. Megállapítható volt, hogy az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében alább felsorolt követelményeinek eleget tesz: a) tartalmazza a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §, Ve. 233. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [az NVB határozatát helybenhagyó kúriai végzés vélt alaptörvény-ellenessége a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére hivatkozva]; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést (a Kúria KvK.III.37.571/2019/2. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a bírói döntést.
- [28] Megállapítható továbbá, hogy az alkotmányjogi panaszt a Ve. 233. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül nyújtották be; az indítványozó érintett, mivel a választási ügyben hozott határozat bírósági felülvizsgálatát ő kérelmezte; a Kúria KvK.III.37.571/2019/2. számú végzése a bírósági eljárást befejező döntésnek minősül; „Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére” az indítványozó hivatkozott, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését megjelölve; továbbá az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [29] 3. Az Alkotmánybíróság azt is megvizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz felvet-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést; és ennek kapcsán az alábbi megállapításokat teszi.
- [30] 3.1. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése összefüggésében hivatkozott a törvényes bíróhoz való joga sérelmére amiatt, mert ügyét a Kúrián nem az Ügyelosztási Rend szerint soron következő tanács bírálta el, az Ügyelosztási Rend ilyen jellegű „félretételét” pedig nem tartotta indokoltnak, sem jogszerűnek.
- [31] 3.1.1. Amint azt az Alkotmánybíróság a 36/2013. (XII. 5.) AB határozatban megfogalmazta: „Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése [...] értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét a törvény által felállított bíróság bírálja el. A törvény által felállított bíróságra vonatkozó követelmény magában foglalja a törvényes bíróhoz való jogot, vagyis azt, hogy egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bírói fórum (bíró) járjon el. Ezt az alkotmányos elvet a Bszi. az Alapelvek között úgy fogalmazza meg, hogy senki sem vonható el törvényes bírójától [8. § (1) bekezdése]. A törvény által rendelt bíró pedig az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró [8. § (2) bekezdés]. A törvényes bíró tehát: a törvényben előre meghatározott hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend szerint kijelölt bíró. Az ügyelosztási rendet az objektivitás és a személytelenség biztosítása, az önkényesség kizárása érdekében előző évben állapítja meg a bíróság elnöke, amely a tárgyévben kizárólag szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható [9. § (1) bekezdés]. Ebből következik, hogy a bíró és az ügy egymáshoz rendelése alkotmányosan csak előre meghatározott, általános szabályok alkalmazásával objektív alapokon történhet.
- Az Alkotmánybíróság a 993/B/2008. AB határozatában hangsúlyozta, hogy »a 'törvényes bírótól való elvonás tilalma' [...] – az önkényes ügyelosztási renddel szemben – az eljárás résztvevőit megillető biztosíték, aminek csak egyik eleme a Bszi. szabályaira épülő szolgálati beosztás szisztémája. Annak megítélésakor, hogy a konkrét ügyben ki tekinthető törvényes bírónak, ugyanilyen súllyal jönnek számításba – többek között – az eljárási törvénynek a hatáskörre, illetékességre, a jogorvoslati rendre és a tisztességes eljárás követelményének biztosí-

tására vonatkozó további rendelkezései. [...] «” (Indokolás [32]–[33]). Hasonlóan: 21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [76]; 3357/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [40]}.

- [32] 3.1.2. Jelen ügyben a Kúria Közigazgatási és Munkaügyi Kollégiumának vezetője tájékoztató levelében foglaltak szerint az Ügyelosztási Rendtől igazgatási úton, a bíróság működését érintő fontos okra – „a választási ügyekben a rövid elbírálási határidő és az érintettek széles köre miatt az időszerű döntés biztosítása” – tekintettel történt eltérés. Erre a jogalapot a Bszi.-nek az egyébként az Ügyelosztási Rendben is kifejezetten felhívott 11. § (2) bekezdése biztosította, amely szerint: „Az ügyelosztási rendtől az eljárási törvényekben szabályozott esetekben, továbbá igazgatási úton a bíróság működését érintő fontos okból lehet eltérni.” A tájékoztató levél arra is kitért, hogy az Ügyelosztási Rendben szabályozott helyettesítési rend a konkrét esetben – mivel két bíró (a tanácselnök és a tanács előadó bírója) is szabadságot kért – nem volt alkalmazható; valamint hogy az adott ügyelosztási körnek (az automatizmus rendszerét egyébként megtartó) módosításáról már az érintett tanács kiesésének napján intézkedés történt, amelyről az érintett tanácsok értesültek.
- [33] A fentiekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem veti fel a törvényes bíróhoz való jog sérelmét.
- [34] 3.2. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog kapcsán hivatkozott továbbá arra is, hogy nem tartja megfelelőnek azokat az indokokat és felhívott körülményeket, amelyek alapján rá az NVB határozata és az azt felülvizsgáló kúriai végzés a fent említett összegű bírságot kiszabta.
- [35] Az indokolt bírói döntéssel összefüggésben az Alkotmánybíróság következetes álláspontja, hogy „[a] tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság a bírói döntést érdemben befolyásoló alkotmányossági kérdésnek tekintette, és szükségesnek látta érdemben megvizsgálni azt, hogy a támadott kúriai végzésből – amely helybenhagyta a 83/2019. NVB határozatot – az egyedi ügy összes körülményére és az irányadó eljárási szabályokra tekintettel kellő részletességgel kitűnnek-e az indítványozóra kiszabott bírságról szóló döntés indokai.
- [36] A fenti szempontok mérlegelése után az Alkotmánybíróság a panaszt befogadta, és az Ügyrend 31. § (6) bekezdése szerint érdemben bírálta el.

IV.

- [37] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [38] 1. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmeként a fent írtak szerint azt jelölte meg, hogy az NVB és a Kúria a törvényi rendelkezések figyelmen kívül hagyásával mérlegelt és szabott ki rá bírságot a Ve. 152. § (2) bekezdése alapján, és e körben súlyosító tényezőként vette figyelembe olyan korábbi jogsértéseit is, amelyekkel kapcsolatban a jogorvoslati eljárásban meghozott döntést számára még nem kézbesítették.
- [39] 2. Az Alkotmánybíróság az indítványozó ezen érve kapcsán rámutat, hogy az indítványozó jogsértéseinek ismétlődő jellege – amelyek kapcsán valamennyi, az indítványozó által is hivatkozott eljárásban jogsértést, a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt „esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között” alapelv megsértését állapította meg a Kúria – csak egy volt aközül a négy szempont közül, amelyeket mérlegelve az NVB a bírságkiszabás mellett döntött, és amelyekről számot is adott a 83/2019. NVB határozat Indokolásának [12] bekezdésében. Bírság kiszabására, valamint a bírság mértékének mikénti megállapítására nemcsak a jogsértés ismétlődő jellege adhat okot, és az NVB nem is pusztán emiatt szabta azt ki a konkrét ügyben.
- [40] A Ve. 152. § (2) bekezdése – irányadó eljárási szabályként – „az eset összes körülményeinek” figyelembevételét írja elő a választási bizottság számára, amikor azt mérlegeli, hogy indokolt-e bírság kiszabása, és ha igen, milyen mértékben. Ugyanezen bekezdés második mondatának „így különösen” fordulatából az is nyilvánvaló, hogy a Ve. csak példálózó jelleggel sorolja fel a mérlegelési szempontokat; a 83/2019. NVB határozatban – a jogsértés ismétlődő jellegén kívül – szereplő konkrét körülményeket pedig, amelyek a bírság kiszabását és annak mértékét alátámasztották, az indítványozó maga sem cáfolta. E körülményre a Kúria végzése is rámuta-

tott a 83/2019. NVB határozat felülvizsgálatakor; ahogy arra is, hogy az „ismétlődő jelleg” sem csak azt jelentheti, hogy az érintett ugyanazon jogerős határozat végrehajtását mulasztja el ismétlődő jelleggel, hanem azt is, hogy műsorszolgáltatása során többszörösen követ el jogsértéseket, amelyeket az NVB megállapít és szankcionál, de az érintett a többszöri elmarasztalás ellenére sem változtat a műsorpolitikáján.

- [41] 3. Az NVB határozat felülvizsgálatakor a Kúria csak a bírság kiszabását vizsgálta, mert ahogy arra a végzés indokolása ki is tért, „[a] felülvizsgálati kérelem kizárólag a bírság kiszabására vonatkozott, a[z] indítványozó] annak mellőzését vagy másodlagosan mérséklését kérte, így a Kúria az NVB határozatát e körben vizsgálta felül.” A Kúria támadott Kvk.III.37.571/2019/2. számú végzésének indokolása a [18]–[24] bekezdéseiben reagált az indítványozó felülvizsgálati kérelmében felhozott érvekre, részletesen vizsgálva és magyarázva az NVB határozatban foglaltak jogalapját, valamint az NVB mérlegelésében szerepet játszó szempontokat és tényeket. Rámutatott, hogy a Ve. 43. § (4) és (5) bekezdéseiben foglaltak alapján az NVB megfelelően állapította meg a tényállást, e körben az általa hivatalosan ismert tényeket – jelen esetben a korábbi jogsértéseket megállapító határozatok létét – nem kellett bizonyítani.
- [42] A Kúria szerint az NVB határozat Indokolásában a Ve. 46. § *dc)* alpontjának megfelelően szerepelnek a mérlegelésben szerepet játszó szempontok és tények. A végzés nem fogadta el az indítványozó azon érveit, amelyek a bírság összegének megállapításakor figyelembe vett szempontokat kifogásolták, és azokra reagálva a fent írtak szerint konkrétan ki is mondta, hogy „[az indítványozó] azon bizakodása, hogy a korábbi döntések nem válnak jogerőssé és végrehajthatóvá, illetve a műsorszolgáltatásával szemben felhozott kifogások elutasításra kerülnek, nem lehet megalapozó tényezője a már jogerős és végrehajthatóvá vált határozatban foglalt kötelezettség teljesítésének elmulasztásának.” Az ismétlődő jelleget – mint az egyikét a számos szempontoknak, amelyeket az NVB a bírság kiszabásakor figyelembe vett – a Kúria az NVB-vel összhangban megállapíthatónak találta, és arra is felhívta a figyelmet, hogy ezt a Ve. 152. § (2) bekezdése kifejezetten meg is jelöli a bírság kiszabása során értékelendő körülményként, így az a jelen eljárásban sem volt mellőzhető.
- [43] Nem osztotta a Kúria az indítványozó azon álláspontját sem, hogy a jogsértés súlyát mérsékelte volna az, hogy „pusztán” a határozat végrehajtása maradt el; ezzel szemben az NVB és a Kúria szerint ezt súlyosító körülményként kellett értékelni, mert az indítványozó „többszöri elmarasztalása ellenére sem változtatott műsorpolitikáján, nem tett értékelhető intézkedést a már megállapított jogsértések megszüntetésére, és ilyenre nem is hivatkozott.”
- [44] A Kúria emellett a szándékosság és a kiemelkedő nézettség szempontjai vonatkozásában is azonos álláspontra helyezkedett az NVB-vel, külön megemlítve, hogy utóbbi fennálltát az indítványozó sem vitatta. Végezetül a Kúria is említést tett arról, hogy az NVB a tényállás tisztázása érdekében nyilatkozattételre hívta fel az indítványozót, aki azt válasz nélkül hagyta. Megjegyezte azt is, hogy az indítványozó „még felülvizsgálati kérelmében sem vitatta, hogy a megállapított tényállás helytelen volna, nem állította, hogy kötelezettségének eleget tett volna.”
- [45] 4. Az Alkotmánybíróság számos alkalommal kifejtette, hogy „a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12] és 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb megerősítette: 3129/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ekként a tényállás feltárása, a bizonyítékok mérlegelése és ennek alapján a következtetések levonása a rendes bíróságok feladata {3250/2014. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [11]; 3239/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [14], 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [16], 3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [41]}. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, nem ténybíró, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során a bíróságok, végső soron a Kúria feladata {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]}. Mindezt kiegészítik a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatban megállapítottak, miszerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfo-

lasi kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása (Indokolás [89])” {3161/2017. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [11]}.

[46] A fent kifejtettek tekintettel az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a támadott Kvk.III.37.571/2019/2. számú végzés – és az abban felülvizsgált 83/2019. NVB határozat – indokolása az egyedi ügy körülményeinek és az irányadó eljárási jogszabályoknak megfelelően megjelölte azokat a szempontokat és tényeket, amelyek megalapozták a bíróság kiszabását és mérlegeléssel megállapított mértékét, reagálva egyúttal az indítványozó által felhozott észrevételekre is. A támadott döntés indokolásában nem tárható fel olyan hiányosság, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből következő indokolt bírói döntéshez való jog sérelmét vetné fel; az indítványozó ez irányú kifogása (amelyet már a felülvizsgálati kérelemben is tartalmilag azonosan előadott) valójában inkább a Ve.-ben a választási bizottsághoz telepített – és a Kúria által felülvizsgált – mérlegelési jogkörben meghozott döntés, és az annak keretében értékelt szempontok, körülmények Alkotmánybíróság általi újraértékelését kívánja elérni, ebbe azonban az Alkotmánybíróság nem bocsátkozhat.

[47] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az indítványt elutasította.

Budapest, 2019. május 16.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/806/2019.

